GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejscu kwartalnie złp. 12. — Miesięcznie złp. 4. Nr pojedynczy gr. 10.

Nro 231

Prenumerata na prowincji z opłatą pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 29 Sierpnia 1830 roku w Niedzielę

WIADOMOSCI HANDLOWE

BERLIN, *dnia 24 sierpnia.* — Listy zastawne polskie p. C. z początku 95¼, w końcu 95½ płacono; żądano 96. Obligacje udziałowe polskie p. C. na 1 września 59¾ żądano, 59 płacono. — Wexle na Warszawę z term. krót. płacono 100¼, na 2 mies. 99⅜ żądano.

WIADOMOSCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KRÓLESTWO POLSKIE.

— *Sprawo-zdanie z czynności Dyrekcji głównéj towarzystwa kredytowego ziemskiego od dnia 20 stycznia do 20 lipca 1830 r. (Dalszy ciąg).*

Billans jeneralny. Jaki stan towarzystwa okazał się przy zamknięciu xiąg dyrekcji głównéj w dniu 19 lipca r. b. wyjaśnia to jeneralny billans. Szczególne zaś tego billansu pozycje usprawiedliwione są annexami do niego załączonemi.

Kolumna prawa *credit* okazuje długi czyli należytości, jakie od towarzystwa do zapłacenia przypadają. — Lewa *debet*, fundusze jakie na ich zaspokojenie towarzystwo posiada.

Pierwsza pozycja kolumny credit przedstawia główny dług towarzystwa, to jest: listy zastawne, jakie z udzielonych pożyczek po strąceniu umorzonych przez wystąpienia i losowania, jeszcze się z dniem 19 lipca r. b. w kursie publicznym znajdują w summie zł. 152,269,500. Druga pozycja mieści należytość za resztę listu zastawnego lit E w dniu 1 kwietnia r. b. na ostatku wylosowanego w kwocie zł. 98 gr. 15, oraz półroczną od téj kwoty prowizję zł. 1 gr. 29. — Na ten dług posiada towarzystwo fundusz pod pozycją pierwszą kolumny debet położony w summie podobnéj zł. 152,269,598 gr. 15, albowiem wydanych było na udzielone pożyczki listów zastawnych ogółem zł. 165,991,400; z tych umorzono przez wystąpienia zł. 354,200, przez losowania zł. 13,367,700, summa umorzonych zł. 13,721,900. Pozostaje w obiegu listów zastawnych za summę zł. 152,269,500, i taki też kapitał z udzielonych na dobra, a w części już ratami upłaconych pożyczek, jeszcze towarzystwo posiada. Trzecia pozycja kolumny credit, okazuje należytość prowizjonalną, jaka posiadaczom listów zastawnych za 14 kuponów na pierwsze 7 lat wydanych, po odcięciu z nich 8 jeszcze za pozostałe 6, do zapłacenia w przyszłych 6 półroczach przypada w summie zł. 18,270,360. — Na tę należytość posiada towarzystwo fundusz w billansie pod pozycją 3 kolumny debet położony, to jest procent, który właściciele dóbr od zaciągnionéj pożyczki w 6ciu ratach następnych wnosić będą, wynoszący razem summę zł. 18,270,361 gr. 29. Fundusz ten większy jest o zł. 1 gr. 29, bo w nim mieści się procent półroczny od kwoty zł. 98 gr. 15, który posiadaczowi listu zastawnego lit. E. na ostatku wylosowanego, w grudniu r. b. wypłaconym być ma. W czwartéj pozycji billansu kolumny credit, położoną jest należytość, jaka za listy zastawne wylosowane i za kupony, z któremi posiadacze nie zgłosili się, w kassie pozostaje, a ta ze wszystkich 8 półroczów zebrana, wynosi razem zł. 2,486,895 gr. 8. Na ten dług towarzystwo ma fundusze w kolumnie: *Debet* wyrażone, jako to: z pozycji 9téj czyli z gotowizny w kassie dyrekcji głównéj zł. 605,555 gr. 10; z gotowizny w banku zł. 532,730 gr. 3; z pozycji 3éj zaległości rat na dobrach zł. 884,487 gr. 16; z pozycji 6 z remanentów po dyrekcjach szczegół. zł. 464,122 gr. 9; summa jak wyżéj zł. 2,486,895 gr. 8. — A chociaż zaległości na dobrach i remanenta w kassach dyrekcji szczegółowych w dniu 19 lipca przy półrocznem zamknięciu rachunków okazały się tak znaczne, przecież po tym dniu nadesłały już na nie dyrekcje szczegółowe summę złp. 534,908 gr. 27 i z każdą pocztą nadsełać nie przestają.

(Dalszy ciąg nastąpi).

— *Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy.* Stósownie do reskryptu kommissji rządowéj spraw wew. i policji z d 17 b. m. do Nro $\frac{6361}{2083}$ z lipca z dyrekcji policji, poczt odebranego, ogłasza publiczną licytację na trzyletnią dzierżawę dochodu biletowego od obcych starozakonnych na czasowy pobyt do stolicy przybywających, od d. 1 stycznia 1831 r. zaczynać się mającą i do odbycia licytacji przeznacza stanowczy termin na dzień 2 września r. b. na godzinę 4 z południa w ratuszu głównym w miejscu zwykłych posiedzeń; wzywa więc konkurrentów aby opatrzeni w vadium w gotowiźnie lub w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego podług kursu w publiczności w summie złp. 12,000; w terminie i miejscu oznaczonych znajdować się chcieli. Warunki do licytacji każdego czasu przejrzane być mogą w biórze urzędu municypalnego. — W Warszawie dnia 21 sierpnia 1830 r. — Radca stanu prezydent, *Wojda*. Sekr. jeneralny, J. *Jahołkowski.*

— Pod Nr. 1077 lit. B. przy ulicy Granicznéj są do sprzedania z wolnéj ręki obrazy olejno malowane dobrze zakon-

serwowane, wyobrażające w wielkości naturalnéj króla Stanisława Augusta i jego brata xięcia Michała arcy-biskupa, tudzież w popiersiach: siostrę króla Stanisława wojewodzinę Krakowską i jego synowicę panią Tyszkiewiczową. Wszystkie pędzla Bacciarellego. Zgłosić się do właściciela domu na dole.

— Dzierżawca mostu przy twierdzy Modlinie między Narwią i Wisłą położonego, ma zaszczyt oświadczyć i oznajmić szanownéj publiczności, iż tenże most jest już zupełnie w restauracji ukończonym, gdzie i przejazd już być może.

FRANCJA. — *Z Paryża d.* 15 *sierpnia.* — Reprezentanci mocarstw zagranicznych w Paryżu postanowili oczekiwać na rozkazy rządów swoich w okolicznościach teraźniejszych, prócz tego zgromadzają się codziennie dwa razy. — Słychać, że rząd zakupił akcje dzienników *Temps* i *National*; zdaje się więc podług tego, że wspomnione dzienniki będą odtąd ministerjalnemi. — Jenerał Lamarque wydał odezwę do Wandejczyków, dziękując im za zachowany spokój i jedność. Jenerał Despinois, którego aresztowano w Wandei, został odprowadzony do Rochelli. — Bulewary są oświecone; przywrócono już większą część zwalonych latarni. — Do Chambery schroniło się bardzo wielu duchownych Francuzkich.

— Między osobami znajdującemi się przy stole, na obiedzie danym dnia wczorajszego u króla, byli między innymi pan Marron prezes konsystorza kościoła reformowanego, jenerałowie Maurin i Clauzel, pan Barthe prokurator królewski, pułkownik Zimmer, xiąże Bassano (Maret) i pan Kaz. Delavigne. — Xiąże Bourbon Condé, (ojciec straconego za rzeczypospolitéj xięcia Engien) będzie odtąd nazywał się xiąże Condé. — Dawniejszy wydawca dziennika *Censeur*, pan Dunoyer, został mianowany prefektem w departamencie des Allier. Pan Mignet, wydawca dziennika *National* i znany pisarz historyczny, mianowany archiwistą ministerstwa spraw zagranicznych. — Pan Verhettes, zięć byłego ministra Capelle, piastuje dotąd urząd prefekta w Tarbes. — Słychać że pan Bourmont miał zamiar wyjechać z Algieru d. 5 sierpnia i odbyć skróconą kwarantannę w Mahon. Jego sekretarz prywatny pan Merle powrócił już do Tulonu. — W Tulonie, piérwszym okrętem, który wywiesił trójkolorową banderę, była fregata *Muiron*, ta sama, na któréj Bonaparte z Egiptu powrócił. — Wydany został rozkaz, aby twierdze Valenciennes i wszystkie inne pograniczne, były bezzwłocznie w obronnym postawione stanie. — Uwiadomiono kardynałów, arcybiskupów i biskupów, którzy się oddalili z swoich djecezij, iż mogą spokojnie do nich powrócić i zajmować się duchownemi swemi czynnościami. — Były pułkownik żandarmerii Paryzkiéj pan Foucault przybył do Paryża.

— *Z Paryża d.* 16 *sierpnia.* — Monitor umieścił odezwę króla do narodu, w któréj monarcha wzywa wszystkich obywateli do zachowania porządku, szanowania praw i do posłuszeństwa władzom rządowym. — Mówią, że w ostatnim rapporcie admirała Duperré, jest kilka punktów zaskarżających postępowanie marszałka Bourmont, których nie ogłoszono. — Były arcybiskup w Bordeaux, xiądz Cheverus, ma mieć przywróconą godność para. — W Paryżu będzie utworzony nowy pułk ułanów, który się zwać będzie *l'anciers d'Orleans.* — Hr. d' Espana znajdował się jeszcze do dnia 6 sierpnia w Barcelonie; dnia 8 był spodziewany na granicy Francuzkiéj. — *Gazette d. Fr.* tak mówi w wczorajszym numerze o propozycji p. Salverte względem zaskarżenia przeszłych ministrów. »Wniosek ten zasadza się szczególniéj na zarzucie: iż ministrowie doradzili królowi nadwerężenie ustawy. Osobiście nie mamy żadnego powodu bronienia ministerstwa, które się trzymało systemu przeciwnego naszym zdaniom; winniśmy atoli sprawiedliwości i prawdzie, podnieść zarzut przeciwko systemowi zaskarżenia pana Salverte, które go zupełnie znosi, i prosimy, aby wszyscy roztropni mężowie zwrócili na niego uwagę. Jeżeli izba deputowanych sądziła, że wspomniane postanowienia przeciwią się ustawie, dla czegoż więc zmieniła 14 artykuł ustawy, w skutek którego te postanowienia zostały wydane? Izba była więc przekonana, iż artykuł ten obejmował takowe prawo; gdyby bowiem nie tak było, tedy bez potrzeby zmieniła artykuł 14 ustawy. Prócz tego, jeszcze nam się nasuwa jedno pytanie. Odpowiedzialność ministrów podług twierdzenia samych nawet liberalnych, ma na celu utrzymanie zasady nienaruszalności tronu. Gdy więc ministrowie mają być odpowiedzialni za ostatnie zdarzenia, i gdy przeciwko nim ma być wniesione zaskarżenie o zdradę kraju, jakżeż więc mogło nastąpić obalenie tronu?« — *Quotidienne* pisze: »W konstytucji, téj nawet którą niedawno uchwalono, napisano wyraźnie: *Osoba króla jest nietykalną i świętą; ministrowie jego są odpowiedzialni.* Znaczenie tych słów jest zupełnie jasne; lecz jeźli się ich raz nie trzymano, jeźli króla z wysokości tronu strącono, i zemstę nawet aż do trzeciego pokolenia rozciągniono, karząc dziécię którego jedynym występkiem jest jego urodzenie; dla czegoż teraz przychodzą jeszcze z fikcją odpowiedzialności ministrów i prześladują ich za występek, który już innéj władzy przypisano? Jestto pytanie i wzywamy każdego, aby na nie logicznie odpowiedział. Odpowiedzą nam podobno dogodnym bardzo, a teraz często używanym argumentem: iż znajdujemy się w rewolucji, a rewolucja nie uznaje tych wszystkich małych prawnych względów. Rewolucja mniema, iż jest dwoista odpowiedzialność; najprzód oddala się Karola X, a potém przychodzi koléj na ukaranie ministrów. Na to jednak odpowiadamy, że tu idzie o przedmiot kryminalny, w którym ściśle podług prawa działać należy, i przyczém sędziom nie wolno czynić mniéj lub więcéj nad to, co prawo przepisuje. Wtedy odpowiemy rewolucji, iż co sama przyznaje rewolucja, będąca rzeczywistém zwycięztwem nad prawem, powinna przecież zawsze, pewne prawa zachowywać. Mianowicie trzeba przyjąć zasady, iż rewolucja powinna wstrzymać się w chwili, kiedy osiągnęła to, co było potrzebném do jéj zwycięztwa. Gdy teraz przez ogłoszenie tronu za wakujący i przez rozporządzenie nim, uskuteczniła to, co do jéj bezpieczeństwa było potrzebném; nie wolno jéj gwałcić znowu praw napastowaniem ludzi, których ukaranie nie ma już wcale żadnego interesu dla bespieczeństwa rewolucji.«

— *Z Paryża dnia* 19 *sierpnia.* — O aresztowaniu xięcia Polignaca, udziela *National*, następujących szczegółów. — »Potwierdzamy wiadomość, którą dnia wczorajszego jako niepewną podaliśmy. Minister wojny otrzymał dnia wczorajszego o godzinie 2, depeszę telegraficzną, że xiąże Polignac został przytrzymany w nocy z dnia 15 na 16 w mie-

ście nadmorskiém Granville w departamencie Kanału. Przebrany był za wieśniaka. Odwieziono go natychmiast do St. Lo.—*Messager des Ch.* przydaje do téj wiadomości następujące pismo prywatne z St. Lo: » W mieście naszém panuje wielki ruch. W téj chwili przybył tu dilżans z Granville» eskortowany przez kilku gwardystów narodowych; przywieziono w nim margrabinę Saint-Targean i mężczyznę, którego ona służącym swoim mianuje. Jest to xiążę Juljusz Polignac; poznało go kilka osób, a w końcu i sam się odkrył. Rozpoczęto z nimi badania. Gdy gwardyści narodowi opuszczali Granville, mówiono im, że aresztowano jeszcze jakiegoś nieznajomego, którego brano za pana Montbel, za co jednak ręczyć nie mogę. » — *Journal des Debats* ma mieć wiadomość, iż żandarmerja Paryzka została rozpuszczona. W jéj miejscu będzie urządzony nowy korpus pod nazwiskiem gwardji municypalnéj.-- Szczególniejszém zdarzeniem, marszałek Maison, który towarzyszył Karólowi X do Cherbourga, był piérwszym który przyjmował w Dunkierce Ludwika XVIII wracającego do Francji, a Karóla X, gdy jeszcze jako xiążę d'Artois piérwszy wjeżdżał do Paryża.

Obrady Izb.

Izba deputowanych. Dnia 14 b. m. Vice-prezes przeczytał znowu 3 pisma panów Duquesnoy, deputowanego z Pas de Calais, Feligondé, deputowanego z Puy-de-Dome, i Durand d'Elecourt, deputowanego z du Nord, z oświadczeniem, iż się oddalają. W 4 innych pismach PP. Colomb, Chartrouse, Espinassous i Leymal, wymawiają się słabością zdrowia lub interessami familijnemi od obecności na sessji izby. Z porządku dziennego następowało urzędowe pismo zapowiedziane przez ministra spraw wewnętrznych. Gdy jednak pan Guizot jeszcze nie przybył, vice-hrabia Tracy, korzystając z tego czasu, chciał dokładniéj rozwinąć dwie propozycje, złożone poprzedzającego dnia na biórze prezesa; lecz po uczynionej mu uwadze, iż to być nie może, gdyż wnioski jego nie zostały jeszcze udzielone biórom, domagał się, aby to niezwłocznie uskuteczniono. Postanowiła izba, aby w biórach, jeżeli nie natychmiast, to przynajmniéj bez zwłoki zajęto się propozycjami pana Tracy. Pan Boisbertrand, który się na ostatnich posiedzeniach nie znajdował, wykonał przysięgę, przytaczając następujące powody: — » Węzłem wdzięczności i świętości przysięgi będąc przywiązany do zbyt nieszczęśliwego monarchy, który niedawno koronę swoję utracił, cierpienia jego zbyt mocno mnie samego dotknęły, abym natychmiast mógł komu innemu przysięgać wierność, którą jemu poślubiłem. Zresztą, w oczach moich dopóty nie był rzeczywiście wakujący, dopóki Karol X i rodzina jego znajdowali się na ziemi Francuzkiéj. Teraz wszystko jest rozstrzygniętém, i wierność nie miałaby już komu składać hołdu, gdyby nie było jeszcze ojczyzny, któraby go przyjęła. — Ubolewam i długo jeszcze ubolewać będę nad nieszczęściem, które samych nawet zwycięzców obchodzić musi; lecz strapiona Francja żąda pomocy swoich deputowanych; zadaję więc gwałt wspomnieniom zasmuconego serca. Przybywam dla zajęcia się wspólnie z WPanami czynnościami koniecznie potrzebnemi; przybywam, bo już wznosiły się niejakie głosy dla oskarżenia Wpanów o zbyt wielkie umiarkowanie, bo czyniono pogrożki...; przybywam, bo jeżeli wykonanie naszych obowiązków może mieć niejakie niebezpieczeństwo, odwrót nie wystawia takiego niebezpieczeństwa; bo w teraźniejszym stanie kraju nie można zajmować się roztrząsaniem pytania: czyli mandat nasz jest dostatecznym, gdy przedewszystkiém powinniśmy starać się ochronić Francję od bezrządu. Przekonany jestem, iż taki jest zamiar WPanów, i ile możności chcę WPanom dopomagać. Jeśliby mię za to ganiono, rozum mój i sumienie moje pocieszałyby mię tém, iżby się wszystko zatrzymywało, gdyby izba dla braku dostatecznéj liczby deputowanych musiała się rozejść. Zapewniam, iż sam monarcha, któremu składam hołd wierności, chociaż bezowocowy, rzekłby z wyrazem patrjotyzmu, który czynił go nam tak drogim: deputowani Francji, dajcie ojczyznie to, czego ja w jéj imieniu już przyjąć nie mogę; nie przekroczycie przez to mandatu waszego, lecz go owszem zaszczytnie dopełnicie. Mości panowie, szanuję namysły innych, lecz dzielić ich nie mogę; nie opuszczę urzędu, który mi współobywatele poruczyli; jest on danem mi zleceniem; pełnić go będę i pomagać rządowi, kiedy (jak jestem pewny) stara się o utrzymanie spokojności i porządku.» Nie mogłem przyłożyć się do wyniesienia nowego króla; gdy atoli większość Francuzów uznała go w krytycznéj chwili, winienem mu więc posłuszeństwo. Przysięgam.» —Wszedł potém na mównicę Pan B. Constant dla sprostowania (jak oświadczył) grubego błędu; to jest, iż nigdzie nie masz mowy o pogróżkach i niebezpieczeństwach; iż lud jest przekonanym, że deputowani Francji działają tylko dla dobra Francji, i że izba pełnić będzie swoje obowiązki nie dając się wstrzymać żadną obawą. Minister spraw wewnętrznych podał potém dwa projekta do prawa; piérwszy tak brzmi:» *Projekt do prawa.* Art. 1) Czynności tyczące się przejrzenia listy wyborców i sędziów przysięgłych, które stósownie do artykułów 7, 10, 11, 12 i 16 prawa z dnia 2 lipca 1828 powinny się odbywać w czasie od 15 sierpnia do 20 października każdego roku, z względu na zachodzące okoliczności i tylko w roku bieżącym 1830, wstrzymują się jednym miesiącem. W skutku czego, ogólna lista przysięgłych w każdym departamencie będzie dnia 15 września ogłoszoną, a xięga reklamacji zostanie zamknięta d. 31 października. Zamknięcie zaś listy nastąpi d. 16 listopada, a ostatni wykaz sprostowany, ogłoszony będzie d. 20 listopada. — Art. 2) Stósownie do art. 33 ustawy konstytucyjnéj, umieszczeni będą także w rzeczonych listach wyborcy, którzy do d. 16 listopada włącznie, skończyli 25 lat wieku swego, i posiadają zdolność prawem przepisaną.» — Po krótkiém rozwinięciu powodów do tego projektu, wypływających z ostatnich wypadków, podał minister drugi projekt do prawa, mówiąc: — » Mości Panowie! Kilka miejsc w téj izbie jest próżnych, a należy je niezwłocznie osadzić, aby zgromadzenie nie widziało przerw w szeregach swoich. Prawo nasze o wyborach potrzebuje znacznych odmian.« — Podany projekt obejmuje, iż wakujące miejsca w izbie deputowanych, mają być zajęte przez wybory na zgromadzeniach powiatowych, a żaden zgromadzenie powiatowe nie może obrać więcéj, jak jednego deputowanego. Gdy vice-prezes zaświadczył odebranie obudwóch projektów, ukończyła się sessja.

Wiadomości z Algiéru.

— Pismo admirała Duperré do ministra marynarki: — »*Na pokładzie okrętu* Alger, *w zatoce Algieru d.* 4 *sierpnia.* Pod dniem 31 z. m. miałem zaszczyt przesłać wiadomość

o działaniach przeciw Bona, których skutkiem jest poddanie się tegoż miasta; zajmuje go teraz wojsko wysadzone na ląd przez kontradmirała Rosamel, a którego wkroczenie przyśpieszył kapitan okrętowy Kerdrain przez dzielne środki w tym celu przedsiewzięte. Dziś przeséłam rapporta, które odebrałem od kapitanów floty Leblanc i Ropert; piérwszy dowodzi brygiem *Dragon*, drugi brygiem *le Voltigeur* na stanowisku pod Oran. Kapitan Leblanc miał na pokładzie swojego okrętu officera, którego wyznaczył hr. Bourmont do układów z tamtejszym bejem, względem uznania przez niego zwierzchnictwa rządu Francuzkiego, i przyjęcia od tegoż beja aktu uległości. Układy w téj mierze trwały dość długo lecz bezskutecznie. To skłoniło kapitana Leblanc, że wspólnie z kapitanem Ropert korzystając z nieporozumień zachodzących między bejem i milicją, postanowili użyć stanowczych kroków dla zajęcia warowni Mars-il-Kibir, panującéj nad przystanią, która ze wszystkich, na wybrzeżu Afrykańskiém znajdujących się, jest dla okrętów najbezpieczniejszą. Stósownie do tego, obadwa brygi, wzmocnione brygiem *Endymion*, zarzuciły kotwice pod samą warownią i wysadziły 150 żołnierzy morskich na ląd. Załoga Turecka opuściła natychmiast warownię, w któréj umieszczono oddział z 100 ludzi złożony. Jest w niéj 12 armat. Przykopy téj warowni leżącéj na samym cyplu półwyspu, mogą być snadnie wspierane przez działa brygów naszych. Stósownie do rozporządzeń naczelnie dowodzącego, wojsko nasze osadzi miasto Oran. Przeznaczone do tego oddziały, wsiadają już na pokłady fregat *Sirene*, *Amphitrite* i *Iphigenie*. Dowództwo nad tą wyprawą powierzyłem kapitanowi okrętowemu Massieu; jutro wyrusza pod żagle, i mogę zapewnić JW. Pana, że officer ten kierować będzie powierzoną mu wyprawą z odwagą i rostropnością, któremi się zawsze odznaczał.« (W końcu swego rapportu poleca admirał wielu officerów do ozdoby honorowéj i do awansu na wyższe stopnie.)

— Dziennik *Aviso de la Mediterannée*, donosi pod d. 31 z Algieru, następujące szczegóły: — »Dnia 26 pochowano zwłoki pana Trelan adjutanta marszałka Bourmont, który poległ pod Blida. Msza żałobna odprawiła się w meczecie cytadelli Kassaubach. Z powodu odkrytego spisku, uknowanego przez tutejszych Turków z Arabami i Maurami z okolic, wszyscy Turcy będą oddaleni z Algieru. Wiadomo, że dawniejsza załoga Turecka w Algierze, wynosiła 8000 ludzi; z tych wysłano do Smirny tylko 2000. W téj chwili zaczynają wysélać resztę także do Smirny; 360 wsiadło już na pokład okrętu *Proserpina*. W mieście Algierze postanowiono zrucić wiele domów dla rozszerzenia ulic i utworzenia obszernych placów na zbieranie się wojska służyć mających.«

GRECJA. — Sławny Nikitas został śmiertelnie ugodzony kulą, w chwili gdy chciał uspokoić Mainotów zbuntowanych z powodu nałożonych na nich podatków. Niemal cała Grecja jest w zaburzeniu, i tam tylko utrzymuje się porządek gdzie są Francuzi. Stronnictwa ścierają się coraz mocniéj, a niepewność własności i osób handel tamuje. Rozboje morskie znowu się zaczynają, już w różnych stronach widziano na morzu mistyki piratów. Urodzaje chybiły, z powodu ciągłéj suszy i upałów. — Pisma Francuzkie donoszą z Nawarino pod d. 17 lipca. »Fregata *Galatkée* przybyła tu z kilkoma statkami przewozowemi po krótkiéj i szczęśliwéj żegludze. Znajdujący się na pokładzie tych okrętów 57 pułk linjowy, wysiadł zaraz na ląd, i został rozłożony częścią tu, częścią w Modonie. Jeden batalion pułku 27 wsiadł na okręt i odpłynie do Francji. Admirał de Rigny, znajduje się ciągle w Nauplia, na pokładzie okrętu *Conquerant*.« — Z Korfu donoszą, że hr. Capodistrias nakazał jenerałowi Church oddalić się z terytorjum nowego państwa Greckiego.

NIEMCY. — *Od Menu dnia* 21 *sierpnia*. — W Kantonie Turgowskim w Szwajcarji znaleziono między Stockborn i Berlingen, w głębokości, 14 stóp pod ziemią, 40 sztuk monety srebrnéj mającéj napisy runiczne (?). — Donoszą z Frankfortu, że papiéry Hiszpańskie nie przestają spadać, ale za to papiéry z pożyczki kortezów podnoszą się w cenie. Ostatnie doniesienia z Hiszpanji nic o żadnych zaburzeniach nie zwiastują.

PORTUGALJA. — *Z Lisbony d.* 31 *lipca*. — Don Miguel wyjeżdża pojutrze do Caldas. Od niejakiego czasu zaprzestał udzielać audjencij publicznych. — Zamknięty od niejakiego czasu w zamku Alfeite vice-hr. Queluz, był dnia wczorajszego piérwszy raz widziany w Lisbonie.

TURCJA. — *Ze Stambułu dnia* 26 *lipca* — Odebrano tu pomyślne doniesienia od wielkiego wezyra. Przybył on w 10,000 wojska do Monastir na granicy Albanji i skłonił paszę Skodryjskiego do odstąpienia sprawy powstańców, żeniąc drugiego syna swego z córką tegoż paszy, który jedynie z przychylności ku Seliktarowi Poda, stanął na stronie Albańczyków. Dowódcy Albańscy zatrwożeni odstąpieniem paszy Skodryjskiego i widząc w nim teraz mocnego przeciwnika, okazali się skłonniejszymi do zgody, którą im w. wezyr ofiarował, nie szczędząc obok tego darów pieniężnych i obietnic, dając oraz zaręczenie, że wszystkim Albańczykom żołd zaległy wypłacony będzie. Wielu dowódców rospusciło już swe oddziały i udało się do miejsc wskazanych im przez w. wezyra; tym sposobem wraca dawny stan rzeczy i uległość dla Porty. — Listy kupieckie odebrane z Alexandrji, donoszą o śmierci Mehemeda-ali wicekróla Egiptu. — Wojska Rossyjskie ustąpiły już ze wszystkich krajów państwa Tureckiego; Warna będzie wkrótce władzom Porty oddana. — W tutejszém ministerjum zaszły niejakie zmiany. Także patrjarcha Grecki Agathangelos, został złożony z urzędu, a w jego miejsce wybrany od kościoła, został mianowany patrjarchą metropolita klasztoru z góry Synai, znany z kilku dzieł uczonych. Sułtan przez wzgląd na teraźniejsze okoliczności uwolnił go od płacenia zwykłéj taxy nominacyjnéj wynoszącéj 100 tysięcy piastrów.

— Do dzisiejszego numeru G. P. załącza się uwiadomienie, o nowo założonéj łaźni parowéj w cieplicach Warmbrunskich.

TEATR NARODOWY. — Opera: *Turek we Włoszech*.
TEATR ROZMAITOŚCI. — Komedja: *Pan Cześnik*. — Po niéj nastąpi komedja: *Co głowa to rozum*. — Na zakończenie komedja: *Mali protektorowie*.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP. PRZY ULICY ŻABIEJ Nr. 472.

Bekanntmachung über die Eröffnung eines russischen Dampfbades zu Warmbrunn.

Die wohlthätigen Erfolge, welche durch den zweckmässigen Gebrauch der, in neuerer Zeit in unserm deutschen Vaterlande, an verschiedenen Orten errichteten sogenannten russischen Dampfbäder in mehrartigen Krankheiten erreicht worden sind, so wie die von erfahrnen und berühmten Aerzten ausgesprochene Meinung: dass der in dazu geeigneten Krankheitsfällen unter ärztlicher Leitung vereinigte Gebrauch von dergleichen Qualmbädern mit den Warmbrunner warmen Schwefelquellen, diese günstigen Erfolge erhöhen und vermehren, und dadurch sowohl die Warmbrunner Mineralquellen, als auch die damit verbundene russische Dampfbade-Anstalt, für die an mehreren Krankheiten Leidenden, noch wirkungsreicher machen würde, als jede Anstalt für sich allein schon ist, haben den hohen Besitzer der Warmbrunner BadeAnstalten bestimmt, dieselben durch ein dergleichen russisches Dampfbad zu vermehren.

Nachdem die Königliche Hochlöbliche Regierung zu Liegnitz in Sanitaets-Polizeilicher Hinsicht zur Errichtung eines dergleichen Qualmbades, auf den Grund einer Hochderselben vorgelegten Zeichnung unterm 15 April a. c. die hohe Genehmigung ertheilt hatte, wurde der Bau desselben sogleich begonnen.

Die Anlage ist auf den Grund von genauern Zeichnungen und Beschreibungen von fünf der vorzüglichsten in unserm Vaterlande bestehenden dergleichen Bädern, durch einen technischen Bauverständigen geschehen, und sind dabey die neuesten Erfahrungen, so weit es der Lokalität angemessen, zweckmässig geschehen konnte, berücksichtiget und benutzt worden. Nicht ein geringer Vorzug der in Rede stehenden Anstalt, dürfte es seyn, dass ihr Wasserbedarf durch zwey ununterbrochen-fliessende Leitungen des schönsten, klarsten Fluswassers, wie es nur den Gebürgsflüssen eigen ist, und eine dergleichen Leitung des reinsten Brunnenwassers, von welchen drey Wasserleitungen, jede besonders so wie alle zusammen benutzt werden können, im Ueberflus geliefert wird.

Den 12 August A. c. ist dieses Russische Dampfbad in Gegenwart mehrerer Sachverständiger eröffnet und auch im Auftrage der Behörde von dem Kreis-Physikus Hirschberger Kreises, Herrn Doctor Kleemann, welcher früher bey einer dergleichen Bade-Anstalt als Artzt angestelt war, mit Zuziehung des Bade-Arztes Herrn Hofrath Hausleutner untersucht worden.

Uwiadomienie o otwarciu parowéy łaźni Rossyjskiéj w Warmbrunn.

Dobroczynne skutki, które, w rozlicznych chorobach, otrzymano ostatniemi czasy w naszéj Niemieckiéj Oyczyznie, przez stosowne używanie tak zwanych łaźni parowych Rossyjskich; jak niemniéj wyrzeczone przez doświadczonych i sławnych lekarzy zdanie: że w pewnych słabościach wspólne użycie łaźni parowych i wód ciepłych siarczanych w Warmbrunn pod dozorem lekarzy, dobroczynne skutki powiększa, a przez to źródła mineralne Warmbrunskie, jako też połączone z niemi łaźnie parowe, dla szukających ulgi w wielu słabościach korzystniejszemi czynią, aniżeli każdy zakład z osobna stać się może; te spostrzeżenia spowodowały właściciela łazien w Warmbrunn do powiększenia zakładu swego urządzeniem łaźni parowéj Rossyjskiéj.

Budowa téj łaźni zaraz po otrzymaniu zezwolenia rządu prowincyonalnego w Lignicy na dniu 15 kwietnia r. b, stosownie do podanego planu, rozpoczętą została.

Plan ten budowy sporządzony został przez biegłego budowniczego podług dokładnych rysunków i opisów pięciu znaczniejszych tego rodzaju łazien w naszéj oyczyznie istnących, przyczém, o ile położenie miejsca dozwalało, korzystano z najnowszych doświadczeń w tym względzie uczynionych. Nie małe także pierwszeństwo otrzymuje ten zakład przed innemi tego rodzaju przez to, że potrzebna woda w dostatecznéj ilości jest dostarczana przez trzy wodociągi: dwoma ciągle płynie nayczystsza woda rzeczna, jaka tylko właściwa jest rzekom w górach będącym, trzecim wodociągiem napływa woda studzienna. Wszystkie trzy wodociągi wspólnie lub też pojedynczo użyte być mogą.

Dnia 12 sierpnia r. b. otwartą została łaźnia parowa rossyjska w obec licznie zgromadzonych znawców, a z polecenia wyższéj władzy Lekarz obwodowy okręgu Hirschenbergskiego Dr. Kleemann, jako dawniejszy przełożony nad podobnemi zakładami, wraz z lekarzem łazien tutéjszych, radcą nadwornym P. Hausleutnerem obejrzeli ten zakład.

Najstosowniejsze urządzenie pokoi kąpielnych i pieca łaziennego, jako części najważniejszych w podobnego rodzaju zakładach, oraz gustowny dobór innych potrzebnych utensiliów i urządzenie trzech pokoi do rozbierania, ubierania się i do spoczynku, słusznie ocenione, i za dostateczne uznane zostało.

Pod dozorem dwóch tutéjszych lekarzy zakładów łaziennych od dnia dzisiejszego otwartą została dla użycia szanownéj publiczności nowo założona łaźnia parowa rossyjska; nadmienia się

Die zwekmässige Einrichtung der Badestube und die höchst gelungene Anlage des Dampfofens, als der wichtigsten Theile einer dergleichen Bade-Anstalt, so wie die elegante Einrichtung der mit allen erforderlichen Utensilien versehenen, vorhandenen drey Aus-und-Ankleide-und-Ruhezimmer, ist hierbey vollkommen gewürdiget und anerkannt worden.

Unter Leituug eines der beyden, bey hiesigen Bade-Anstalten angestellten Badeärzte, steht dieses neu entstandene russische Dampfbad von heut an der Benutzung des geehrten Publikums offen, und wird sich dieserhalb nur an einen der beyden hiesigen Badeärzte: Herrn Hofrath Hausleutner oder Herrn Doctor Heinrich zu wenden ergebenst ersucht, indem ohne dessen Anweisung, der Gebrauch nicht gestattet werden kann.

Da die ganze Anlage nicht in der Absicht grossen Gewinn davon zu ziehen, sondern mehr zur Vervollständigung der bereits hier bestehenden Bade-Anstalten errichtet worden ist, so sind folgende, wie jeder Sachverständige, welcher die bedeutenden Kosten, womit die Errichtung einer dergleichen Anstallt verbunden ist, so wie die fortdauernden Auslagen, welche deren Unterhaltung erfordert, kennt, finden wird, sehr billige Bezahlungssätze für die Benutzung derselben festgesetzt worden.

Um auch den Minderbemittelten den Gebrauch zu erleichtern, findet eine Bezahlung nach zwey Klassen statt.

Die erste Klasse, in welcher von den Herren Vormittags von fünf bis neun Uhr, und von den Damen ebenfals Vormittags von zehn bis zwölf Uhr gebadet wird: hat für jedes Bad funfzehn Silbergroschen zur Badekasse, und fünf Silbergroschen *Douceur* an den Bade-wärter; die zweyte Klasse, in welcher Nachmittags von zwey bis vier Uhr von den Männern, und von fünf bis sechs Uhr von den Frauen gebadet werden kann: hat für jedes Bad dagegen nur zehn Silbergroschen zur Kasse, und zwey ein halb Silbergroschen dem Badewärter an *Douceur* zu entrichten.

Die hiesige reine Gebirgsluft, die Lage Warmbrunns, in einem der schönsten Gebirgsthäler, so wie die manigfachen, sonstigen Unterhaltungen und Vergnügungen, welche ein Aufenthalt in Warmbrunn während der Badezeit gewährt, dürften auch wesentlich zur Genesung und Prüfung der hier Hülfesuchenden gereichen, weshalb wir diese neue entstandene Heil-Anstalt, zum recht fleissigen Besuch mit vollkommenem Recht empfehlen zu können glauben.

Warmbrunn den 13 August 1830. — ***Die Standesherrliche Bade Administration.***

przytém, że o pozwolenie użycia jéj udawać się potrzeba do lekarzy: radcy nadwornego Hausleutnera lub Dr. Heinricha, gdyż bez świadectwa tychże użycie łaźni nie może być dozwoloném.

Gdy zakład ten, nie w zamiarze ciągnienia wielkich zysków, ale raczéy dla uzupełnienia już istniejących łaźni urządzonym został; opłata więc od użycia łaźni jest bardzo umiarkowana, jak to każdy znawca przyzna, licząc ogromne koszta urządzenia i ciągłego utrzymania podobnego zakładu.

Opłata podzieloną została na dwie klassy, dla ułatwienia wstępu mniéj majętnym.

Dla osób składających opłatę przepisaną w pierwszéj klassie czas następnie przeznaczono: dla mężczyzn zrana od 5 do 9 godziny, dla dam podobnież zrana od 10 do 12. Za każdą kąpiel 15 srebrnych groszy do kassy łaziennéj a 5 srebrnych gr. posługaczowi. Osoby mniéj majętne składające opłatę 2giéj klassy, używają łaźni poobiedzie, mężczyzni od 2 do 4 godziny, kobiéty od 4 do 6; opłata wynosi tylko 10 srebrnych groszy do kassy a $2\frac{1}{2}$ posługaczowi.

Czyste powietrze górzyste i położenie Cieplic w jednej z najpiękniejszych dolin jako też liczne zabawy uprzyjemniające pobyt w Cieplicach podczas kąpieli, nie mało przykładają się także do odzyskania zdrowia i siły. Ośmielamy się przeto niniejszą łaźnię parową jak najmocniéj polecić publiczności.

W Warmbrunn dnia 13 Sierpnia 1830 r.
Wolnego Hrabstwa administracya kąpielna.

Do Nr. 231.